

ВІЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

74.



KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 23-го Сентября.—1847—Wilno. WTOREK, 23-go Września.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 15-го Сентября.

6-го Сентября, въ 3½ часа пополудни, Государь Императоръ изволилъ прибыть въ городъ Орель, гдѣ осмотрѣвъ Орловскій-Бахтина Кадетскій Корпусъ, отправился далѣе по тракту въ Кіевъ, куда и прибылъ, въ вождѣльномъ здоровіи, 8-го числа, въ седьмомъ часу утра; въѣзжая въ городъ, Его Величество изволилъ посѣтить Кіево-Печерскую Лавру, гдѣ и приложился къ чудотворной Иконѣ Божіей Матери и Св. Иоаннѣ.

Въ Московскіяхъ Вѣдомостяхъ сообщаютъ слѣдующую краткую рѣчь, которою Высокопреосвященнѣйшій Филаретъ, Митрополитъ Московскій, привѣтствовалъ Государя Императора въ Успенскомъ Соборѣ, при вступленіи въ оный Его Величества, 4-го Сентября:

„Благочестивѣйшій Государь! И сей годъ будетъ свѣтелъ въ лѣтописи Твоей древней столицы свѣтомъ Твоего въ ней присутствія.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 15-go Września.

Dnia 6-go Września, o godzinie 3½ po południu, JEHO CESARSKA MOŚĆ raczył przybyć do miasta Orła, gdzie obejrzawszy Korpus Kadetów Bachtina, udał się w dalszą drogą traktem do Kijowa, dokąd też przybył w pożądanem zdrowiu, d. 8-go, o godzinie 7-ój z rana. Wjeżdżając do miasta, JEHO CESARSKA MOŚĆ raczył odwiedzić Kijowski-Peczerski Monastyr, gdzie oddał cześć Cudownemu Obrazowi Matki Bożkiej i relikwiom Świątych.

W Gazecie Moskiewskiej umieszczono następną krótką przemowę, którą Najprzewielebniejszy Filaret, Metropolita Moskiewski, powitał NAJJAŚNIEJSZEGO PANA w Soborze Wniebowzięcia, przy wejściu doń JEHO CESARSKIEJ MOŚCI, 4-go Września:

„Naprawowierniejszy MONARCHO! I ten rok będzie jaśniał w kronice Twojej starożytnej stolicy, blaskiem Twojej w niej obecności.

С М Ъ С Ъ.

ОБЪ УПОТРЕБЛЕНІИ МУКИ ИЗЪ ЗАРЫТАГО ВЪ ЗЕМЛѢ ИСПОРЧЕННАГО КАРТОФЕЛЯ.

Въ официальной газетѣ Царства Польскаго сообщаютъ слѣдующее: „Въ деревнѣ Бонковѣ, Оpatовскаго Уѣзда Радомской Губерніи, при случайномъ въ этомъ году разрѣтіи ямы, въ которой, восемь лѣтъ тому назадъ, былъ зарытъ гнилой картофель, найдено оное изсохшимъ, а внутри его заключались бѣлыя комки муки. Изъ муки этой, выполосканной въ водѣ-были приготовлены и сварены галушки, оказавшіяся вкусными. Въ поелѣдствіи изъ нея, съ примѣсью ржаной муки, начали выпекать хлѣбъ, и оный найдено питательнымъ.

Жители соседнихъ деревень, нуждающіеся въ хлѣбѣ, узя въ о семъ открытіи, начали отыскивать подобныя ямы, засыпанныя назадъ тому 4, 8 и даже 20 лѣтъ, и вездѣ находили муку, подобно вышесказанной, годную къ употребленію въ пищу, кромѣ ямы, заброшенной предъ 20 годами, въ которой найдено муку не лзя было выполоскаты; но и эту муку, торговцы покупали для техническаго употребленія и платили за нее по 5 руб. 25 к. сер. за корецъ.

ROZMAITOŚCI.

О УЗЫТКУ МЯКИ З КАРТОФЕЛЯ НАДПСУТЫХЪ ВЪ ЗІЕМІ ЗАКОПАНУХЪ.

Gazeta Rządowa Królestwa Polskiego, zawiera co następuje: „W roku bieżącym, we wsi Bąkowej, w Powiecie Opatowskim, Gubernii Radomskiej, po przypadkowym rozkopaniu dołu, który przed ośmiu laty zupełnie był zasypany z psującymi się kartofflami, znaleziono teraz kartoffle te zeschłe, wewnątrz białą mączkę zbitą zawierającą. Z mączki tej, w wodzie zarobione kluski, były smaczne, a z dodatkiem żytniej mąki wypieczony z niej chleb, okazał się pożywnym.

Mieszkańcy okolicznych wiosek, potrzebujący chleba, dowiedziawszy się o takowem odkryciu, zaczęli odgrzebywać podobne doły kartofflane, od lat 4, 8 i 20 zasypane, i znajdowali w nich równie użyteczną mączkę, wyjąwszy dołu od 20 lat zasypanego z kartofflami, których mączka nie mogła być opłokana. Handlarze zakupywali mączkę tę do użytku technicznego, płacąc za korzec po rub. sr. 5 kop. 25.

„Не входя въ подробное обсужденіе его составных частей, которыя покажутся страннымъ скоплениемъ разнородныхъ веществъ *), ограничусь изложениемъ дѣйствій его на больныхъ одержимыхъ холерою. Эликсиръ поднимаетъ пульсъ, производитъ теплоту, развиваетъ сильную испарину, прекращаетъ судороги, вмѣстѣ же съ этимъ онъ причиняетъ жгучую боль или жаръ въ желудкѣ, которые впрочемъ въ непродолжительномъ времени проходятъ отъ употребленія въ большомъ количествѣ жидкостей преимущественно холодной воды.

„Эликсиръ употребляется нижеслѣдующимъ образомъ: какъ только больной почувствуетъ первые признаки холеры, ему даютъ до тридцати капель эликсиру съ водкою или же съ какимъ нибудь ароматнымъ настоемъ и пр., напр. настоемъ изъ мяты, мелиссы, а потомъ укутываютъ страждущаго набрасывая на него, что находится подъ рукою: одѣяло, бурки, тулупы. Растираніе членовъ содѣйствуетъ къ скорѣйшему прекращенію судорогъ. Если рвота продолжается, то чрезъ полчаса повторить приемъ, который обыкновенно уже остается въ желудкѣ. Спустя полчаса послѣ этого, можно больному дозволить пить вдоволь холодной воды или горячаго чаю, смотря по тому, къ чему имѣетъ болѣе позыву. Пить появляется въ самомъ непродолжительномъ времени, и чрезъ нѣсколько часовъ больной почти совершенно здоровъ. Изъ 34 драгунъ заболѣвшихъ такими припадками холеры во время ея разгара въ высшей степени, умеръ только 1.

„При знакахъ совершенно развитой холеры, дается больному неменѣе двухъ столовыхъ ложекъ эликсиру и соблюдается все, какъ выше сказано. Въ случаяхъ, которые я имѣлъ возможность наблюдать, больной тотчасъ дѣлается теплѣе, корчи въ рукахъ и ногахъ уменьшаются или совершенно приостанавливаются и появлялась испарина, которая весьма часто оказывалась спасительною, если здоровье больного предварительно не было разстроено физическимъ непомернымъ изнуреніемъ или нравственными вредными вліяніями.

„Противуоспалительныя средства, преимущественно слабительныя, каломель и кровопусканія, за исключеніемъ весьма немногихъ случаевъ, были или бесполезными, или же пагубными; теперь на высотахъ до 7 000 фут. надъ уровнемъ Каспійскаго моря, быть можетъ это обстоятельство и подлежало бы нѣкоторому измѣненію.

„Эликсиръ, употребляемый вышеупомянутымъ способомъ, въ нѣсколькихъ отчаянныхъ случаяхъ холеры въ Аварской, Мехтулинской и Шахманской милиціи, а также между чинами и прислугою главной квартиры, оказывалъ постоянно большую пользу и

*) Вотъ рецептъ эликсира: Спирту 2½ кварты, нашатыря 8 золот., селитры 10 золот., перцу 10 золот., острой водки 4 золот., уксусу ¼ кварты, бѣлой нефти (*nafiy*) 4 зол., деревяннаго масла 2 ложки, мяты перечной ½ фунта. Все смѣшавъ вмѣстѣ, поставить для настоя въ теплое мѣсто на 12 часовъ.

„Не входя въ подробное обсужденіе его состава, который представляетъ дѣйствіе смеси разнородныхъ *), ограничусь изложениемъ его дѣйствій на больныхъ холерою. Эликсиръ ускоряетъ пульсъ, обудитъ тепло, вызываетъ обильное потоотделение; вызываетъ притѣненіе боли въ желудкѣ, которая впрочемъ вкратцѣ проходитъ, за употребленіемъ обильнаго напитка, лучше всего холодной воды.

„Эликсиръ употребляется слѣдующимъ образомъ: какъ только больной почувствуетъ первые признаки холеры, дается ему до 30 капель эликсиру въ водѣ, или въ какой-нибудь инфузій ароматической, какъ *infusum Menthae*, или *infusum Melissa*, а потомъ укутываютъ страждущаго набрасывая на него, что находится подъ рукою: одѣяло, бурки, тулупы. Растираніе членовъ содѣйствуетъ къ скорѣйшему прекращенію судорогъ. Если рвота продолжается, то чрезъ полчаса повторить приемъ, который обыкновенно уже остается въ желудкѣ. Спустя полчаса послѣ этого, можно больному дозволить пить вдоволь холодной воды или горячаго чаю, смотря по тому, къ чему имѣетъ болѣе позыву. Пить появляется въ самомъ непродолжительномъ времени, и чрезъ нѣсколько часовъ больной почти совершенно здоровъ. Изъ 34 драгунъ заболѣвшихъ такими припадками холеры во время ея разгара въ высшей степени, умеръ только 1.

„Когда холера является совершенно развитою, дается больному две чайныя ложки эликсиру и повторяется такъ вышесказанное. Въ случаяхъ, которые я имѣлъ возможность наблюдать, больной тотчасъ дѣлается теплѣе, корчи въ рукахъ и ногахъ уменьшаются или совершенно приостанавливаются и появлялась испарина, которая весьма часто оказывалась спасительною, если здоровье больного предварительно не было разстроено физическимъ непомернымъ изнуреніемъ или нравственными вредными вліяніями.

„Леккарства противъ запальнаго, особенно лѣжащаго, каломель и кривопусканіе, были, за нѣкоторыми исключеніями, не только бесполезны, но и вредны, и въ нѣкоторыхъ случаяхъ даже холера появилась и въ нѣкоторыхъ случаяхъ была вынесена на 7 000 ступеней надъ уровнемъ моря Каспійскаго, то лекарства могли бы быть болѣе эффективными.

„Употребляемый въ указанный способъ эликсиръ, былъ весьма полезенъ во многихъ случаяхъ холеры между милиціею Аварскою, Мехтулинскою и Шахманскою, тѣмъ же въ главнѣйшей кватерѣ, и въ нѣкоторыхъ случаяхъ холеры въ Чоджа-Мачи совершенно вѣрнуло къ здоровью и давнихъ своихъ занятій.

*) Вотъ рецептъ эликсира: спириту 2½ кварты, нашатыря 8 золот., селитры 10 золот., перцу 10 золот., острой водки 4 золот., уксусу ¼ кварты, бѣлой нефти (*nafiy*) 4 зол., деревяннаго масла 2 ложки, мяты перечной ½ фунта. Все смѣшавъ вмѣстѣ, поставить для настоя въ теплое мѣсто на 12 часовъ.

Дѣйствіе это повторяется до тѣхъ поръ, пока вода сдѣлается чистою и будетъ безъ гнилаго запаха. Очищенная такимъ образомъ мука, сушится и хранится для употребленія.

Открытіе это Правительственная Коммиссія Внутреннихъ Дѣлъ доводитъ до всеобщаго свѣденія, съ тѣмъ цѣлю, чтобы впредь испорченнаго картофеля не употреблять, а плотно зарывать на 2, 3 и даже 4 года въ землю, избирая для того грунтъ песчаный, возвышенный, и стараясь при зарываніи соблюсти ту еще предосторожность, чтобы доступъ атмосфернаго воздуха, для воспрепятствованія дальнѣйшаго гніенія картофеля былъ совершенно прекращенъ. Между тѣмъ полицейскимъ и въ особенности медицинскимъ властямъ поручается имѣть за симъ наблюденіе и сообщать Правительственной Коммиссіи Внутреннихъ Дѣлъ все опыты и замѣчанія, какія по сему предмету представляются, дабы въ послѣдствіи можно было открытіе это сдѣлать болѣе полезнымъ.

Повыше открытіе Коммиссіи Рѣшительнаго Правительства и Духовныхъ подаетъ до вѣдомости повсѣдней, абы на przyszłość psunajacych się kartofli nie niszczone, lecz je zakopywano w ziemię należyte na 2, 3, i nawet 4 lata, przeznaczając na ten cel grunt piaszczysty, wzniesiony, i zachowując przy zakopywaniu tę szczególnie ostrożność, aby przystęp powietrza atmosferycznego był przerwany, celem zapobieżenia dalszemu gnicciu kartofli. Nadto, poleconem zostało władzom policyjnym, a szczególniej lekarskim, aby czuwały nad dopełnieniem wskazywanych tu ostrożności i donosiły Komissji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych o wszelkich w tej mierze spostrzeżeniach i wypadkach doświadczeń, celem uczynienia rzeczy tej jeszcze użyteczniejszą w przyszłości.

„Петръ Великій, направляя жизнь Россіи ко
вѣдѣнію сношеній, далъ ей другую столицу: Ты,
Благочестивѣйшій Государь, возвышая внутреннюю
жизнь Россіи, кажется, изъ двухъ столицъ дѣлаешь
одну, одинаково полнымъ вниманіемъ Твоимъ къ обѣ-
имъ, частымъ благотворнымъ присутствіемъ Твоимъ
въ древней, и сближеніемъ ихъ, чрезъ улучшение и
усиліе сообщеній.

„Радостными и благодарными сердцами зываемъ
къ Царю Царей о продолженіи и умноженіи благосло-
веній Его надъ Тобою и надъ всеми вѣтвями и от-
раслями Твоего державнаго Рода.“

Въ Четверкъ, 11-го Сентября, въ залѣ заведенія
искусственныхъ минеральныхъ водъ, данъ былъ обѣдъ
въ честь знаменитаго *Кобдена*. Учредителями обѣда
были иностранные негоціанты, но въ числѣ подпис-
чиковъ находилось также нѣсколько русскихъ купцовъ,
русскихъ сановниковъ и литераторовъ. Въ Пятницу,
12-го числа, *Кобденъ* посѣтилъ биржевое собраніе,
какъ-бы желая отблагодарить наше купечество за ра-
душный пріемъ, оказанный ему наканунѣ во время
обѣда, въ честь его даннаго, а вмѣстѣ съ этимъ и
проститься. Сегодня онъ уже уѣхалъ изъ Петербур-
га въ Гамбургъ, гдѣ вѣроятно ожидаютъ его новыя
блестательныя торжества.

Въ Могилевскихъ Губернскихъ Вѣдомостяхъ чи-
таемъ: „14-го прошедшаго Іюля, въ Могилевѣ и о-
крестностяхъ его, на югозападной сторонѣ горизонта,
около луны, видно было рѣдкое явленіе—большой че-
тырехконечный крестъ яркаго огненнаго цвѣта. Луна,
въ первой своей четверти, представлялась въ обыкно-
венномъ видѣ и обыкновеннаго цвѣта, въ самой сре-
динѣ поперечника креста. Явленіе началось въ 10-мъ
часу вечера, и продолжалось до 3-хъ часовъ утра.
Крестъ сначала былъ невеликъ и блѣднаго цвѣта, по-
томъ увеличился въ сажень (?) и болѣе, и принялъ
красно-огненный цвѣтъ, который нѣсколько разъ мѣ-
нялся, то блѣднѣлъ, то краснѣлъ. Когда крестъ уве-
личился, то въ углахъ, соединяющихъ верхнюю его
часть съ поперечникомъ, надъ луною, видны были лучи
такого же цвѣта, какъ и крестъ, но нѣсколько блѣд-
нѣе. Нижняя часть креста была гораздо длиннѣе
верхней.

„Это явленіе замѣчено многими городскими и
сельскими жителями.“

Въ *Газетѣ Кавказъ* напечатано слѣдующее на-
блюденіе Доктора Э. С. Андреевскаго о холерѣ:

„При появленіи холеры въ Дагестанскомъ и Са-
мурскомъ дѣйствующихъ отрядахъ, не только мною,
но и многими изъ Гг. Медиковъ этихъ отрядовъ, у-
потребляемъ былъ съ большимъ успѣхомъ и въ са-
мыхъ сильныхъ болѣзненныхъ припадкахъ такъ назы-
ваемый Воронежскій эликсиръ.“

Представленные въ Правительственную Комиссію
Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, Радомскимъ Граж-
данскимъ Губернаторомъ, картофель и мука, изъ раз-
ныхъ мѣстъ, гдѣ только были они найдены, по раз-
смотрѣніи въ Медицинскомъ Совѣтѣ и химическомъ
испытаніи, оказали всѣ свойства чистаго крахмала, а
потому Медицинскій Совѣтъ заключилъ, что мука изъ
испорченнаго картофеля, который, въ плотно зары-
тыхъ ямахъ, оставался долгое время, послѣ очищенія
и вымыванія ея холодною водою не заключаетъ въ
себѣ ничего вреднаго здоровью и имѣетъ одинакія свой-
ства съ мукою получаемою изъ здороваго картофеля
искусственнымъ образомъ.

Предосторожности, которыя соблюдать нужно при
откапываніи картофеля и приготовленіи изъ онаго му-
ки, суть слѣдующія: 1) Не должно предпринимать от-
капыванія давно заброшенныхъ картофельныхъ ямъ,
вдругъ и картофеля не вынимать сразу, но постепен-
но, слоями, дабы вредныя для здоровья газы, скопив-
шіяся въ ямахъ, могли выдти, и въ замѣнъ газовъ
вошло въ ямы достаточное количество атмосфернаго
воздуха. 2) Вынутый картофель, по очищеніи отъ ко-
жицы, земли, песку и другихъ постороннихъ частицъ,
нужно полить въ соответственномъ сосудѣ сперва не
большимъ количествомъ холодной воды, такъ чтобы его

„Piotr Wielki, zwracając życie Rosyi ku ze-
trzymym stosunkom, dał jej drugą stolicę: Ty, Najpr-
wierniejszy Monacho, podnosząc wewnętrzne życie
syi, zdaje się, iż z dwóch stolic czynisz jedną, przez
nie zupełne względy Twoje dla obydwóch, przez
zbawienną obecność Twoją w starożytnej, i przez zbli-
żenie ich, za pomocą ulepszonej i częstszej komunikacji.“

„Radośnemi i wdzięcznemi sercami wołamy do
Królów o przedłużenie i pomnożenie błogosławień
Jego nad Tobą i nad wszystkiemi liniami i gałęziami
jego panującego Domu.“

We Czwartek, d. 11-go Września, w sali za-
sztucznych wód mineralnych, dany był tu obiad na
znakomitego *Cobdena*. Urzędzicielami tej uczyty byli
negocjanci, w liczbie wszakże należących do składki, za-
dawali się także niektórzy Rosyjscy kupecy, Rosyjscy
rzędniacy i literaci. Nazajutrz, d. 12, P. *Cobden* ode-
brał zgromadzenie giełdy, jak gdyby chciał odwdzięczyć
szemu kupiectwu, za uprzejme przyjęcie, okazane mu
czas wczorajszego obiadu, a razem też chcąc je pożegnać,
Dnia 14 wyjechał z Petersburga do Hamburga, gdzie
nowe zapewne czekają uroczystości.

W Mohylewskiej Gubernialnej Gazecie umieszczony
jest artykuł następujący: „Dnia 14 Lipca ter. roku, w
mym Mohylewie (nad Dnieprem) i okolicach, na pół-
niowo-zachodniej stronie widaokregu, ukazało się szero-
gólne zjawisko—wielki, czworo-ramienny krzyż jaskrawo-
ognistej barwy. Xiężyć, w pierwszej kwadrze, w zwy-
cznym kształcie i barwie swojej, był w samym środku krzy-
ża, na przecięciu ramion. Zjawisko zaczęło się około
dziny 10 w czornej, a trwało do 3 rannej. Zrazu krzyż
był niewielki i bladawy, następnie powiększył się do
gości sądnia (?) i więcej, i przeszedł w czerwono-ognisty
kolor, który mienił się pokilkakroć, to błedniał, to czer-
wieniał. Kiedy krzyż doszedł największej swojej rozcią-
głości, wtenczas, w zwierzechnich kątach przecięcia ra-
mion, ponad xiężycem, pokazały się promienie tejże bar-
wy co i sam krzyż, acz nieco bladsze. Dolne ramię
krzyża było daleko dłuższe od wierzechniego.

„Zjawisko to było widziane przez wielu mieszkań-
ców miasta i okolic.“

Gazeta Kaukaz umieszcila następujące postrzeżenia
nad cholera przez D-ra Andrzejevskiego:

„Za ukazaniem się cholery w oddziałach wojsk Da-
gestańskim i Samurskim, lekarstwo znane pod nazwaniem
Elixiru Woroneżskiego, było używane nie tylko przeze-
mnie, ale i przez kilku innych Lekarzy z wielkim skut-
kiem, nawet w najmocniejszych przystępkach choroby.

Nadstane do Kommissji Rządowej Spraw Wnę-
trznych i Duchownych przez Gubernatora Cywilnego Ra-
domskiego próby takich kartofli, z różnych miejsc pocho-
dzące, przy obejrzeniu ich przez Radę Lekarską, i do-
pełnieniu z nimi prób chemicznych, okazały wszystkie
własności czystego krochmalu; dla tego też Rada Lekarska
wyrzekła, że mączka otrzymana z kartofli nadpsutych, któ-
re przez długi przeciąg czasu trzymane były w dołach zu-
pełnie zaspanych, po jej oczyszczeniu i wyptokaniu wodą
zimną, nie zawiera nic zdrowiu szkodliwego, i ma jedna-
kowe własności z mączką, otrzymywaną sztucznie z kartofli
zdrowych.

Przy wykopywaniu atoli kartofli takich, robieniu
z nich mączki, następujące zachować wypada ostrożności:
1) Nie należy przedsiębrać odgrzebywania zasypywanych
oddawna dołów kartoflanych raptownie, i wydobywać
z nich kartofle od razu, lecz wykonywać to trzeba zwoła-
warstwami, aby wyziewy zdrowiu szkodliwe z nich wyszły,
a w miejsce ich dostało się do dołów takich atmosferyczne
powietrze. 2) Wydobyte kartofle oczyścić trzeba z łupiny,
ziemi, piasku i innych obcych cząstek, i połączyć w stosownem
naczyniu, niewielką ilością zimnej wody, ażeby się w niej
tylko zanurzyły; potem rozmiękczone bryłki rozgnieść na
jednostajną masę i rozrobić większą ilością wody; naresz-

многие изъ пораженныхъ холерою въ Ходжалъ-Махи, уже давно выздоровѣли и принялись за обычныя занятія. Умеръ только Кабардинскій узденъ Асланъ-Бекъ, который отказался отъ вторичнаго приема эликсира и притомъ бросилъ себѣ кровь, а также изъ конюшенной Г. Главнокомандующаго прислуги Драгунъ Бѣловъ, человекъ тѣлосложенія слабаго, которому прежде того дано было вѣстовое.

„Предполагая, что въ составѣ эликсира входитъ какая нибудь составная часть, которую отдѣльно имѣеть благотворное дѣйствіе противу холеры и принявъ въ соображеніе, что эликсиръ приготовленный въ лагерѣ у аула Ходжалъ-Махи, за неимѣніемъ нефти, безъ оной, не оказывалъ никакого или весьма сомнительное пособіе больнымъ одержимымъ холерою, я употреблялъ вмѣсто эликсиру одну только нефть и дошелъ до слѣдующаго результата. Бѣлая или лучше сказать красная нефть, даваемая съ водою, водою или съ ароматнымъ настоемъ травъ количествомъ отъ 6 до 12 и 15 капель, тотчасъ и неминуемо прекращаетъ торпидный поносъ, сопровождаемый бурчаніемъ въ желудкѣ и часто, безъ всякой впрочемъ рѣзи, предшествующей полному развитію болѣзни. Этотъ поносъ изиурялъ иногда больнаго въ продолженіе немногихъ часовъ до такой степени, что едва ли можно было раззнать черты знакомаго лица. Холера появлялась почти у всѣхъ, которые страдали этимъ поносомъ, и за неимѣніемъ нефти, немогли воспользоваться этимъ спасительнымъ средствомъ.

„Въ совершенно развитой холерѣ, я также употреблялъ нефть, и болѣе 12 человекъ перенесли болѣзнь такъ легко, что нѣкоторые уже выздоровѣли, а другіе подають надежду къ скорому совершенному поправленію. Кроме меня, убѣдились наиболее въ отличномъ дѣйствіи нефти старшій медикъ Дагестанскаго отряда Штабъ-Лекаръ Годзіевскій, который испыталъ ее на себѣ, и Баталіонный Лекаръ Эриванскаго Карabinieri полка, Г. Веприцкій. Долгомъ считаю для предупрежденія всякаго недоразумѣнія присоветовать, что нефть, нами употребляемая, была нефть, известная въ продажѣ подъ опредѣленіемъ „бѣлой“, тѣ которые повторять наши опыты, не упустятъ изъ виду разницу между этою красноватою нефтью, и нефтью бѣлою, совершенно омыщенною, выписываемою изъ аптекъ.“

В и л ь н а.

2-го Сентября скончался здѣсь, къ общему сожалѣнію, на 76 году отъ роду, бывшій Виленскій Гражданскій Губернаторъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ и Кавалеръ ордена Св. Анны 2-й степени алмазами украшеннаго, Петръ Григорьевичъ Горны.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Г Е Р М А Н І Я.

Ихъ Императорскія Высочества Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ и Государыня Великая Княгиня Цесаревна, прѣбывавшіе въ Стутгартѣ, для празднованія тамъ тезоименнства, бывшаго 30-го Августа, изволили выѣхать оттуда въ Баденъ, для посѣщенія Великогерцогскаго Двора. (Jour. de St. P.)

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 13 Сентября.

Недавно, въ *Frankfurt Ober-Postamts-Zeitung* было помѣщено извѣстіе, будто бы императрица Маріи-Луиза, герцогиня пармская, по весьма-разстроеному здоровью, намѣрена отказаться отъ правленія и жить въ Австріи. Это извѣстіе кажется неосновательнымъ.

По извѣстіямъ изъ Милана, сообщаемымъ въ Австрійскомъ Наблюдателѣ, тамъ произошли, въ послѣдніе дни (5—8 числа), безпокойства, поводомъ къ которымъ послужилъ торжественный въездъ туда архіепископа. Впрочемъ, благодаря энергическимъ мѣрамъ, принятымъ полиціею и жандармами, спокойствіе было возстановлено, и многіе зачинщики взяты подъ стражу. Жизни не лишился никто, кромѣ одного человека, задавленнаго въ тѣнотѣ. Противъ виновныхъ начато судебное слѣдствіе.

Умаръ tylko Uzdę Kabardynski, Aslan-Bek, który nie chciał przyjąć powtórnej dozy elixiru i nadto kazał sobie krew puścić, oraz dragon Bielów, zostający przy stajniach Głównowodzącego, który był słabego składu ciała przedtém brał emetyk.

„Podejrzując, że w składzie elixiru jest coś takiego, co pojedynczo użyte jest prawdziwem na cholere lekarstwem, i zważając, że elixir robiony w obozie pod aulem Chodżał-Machi, ponieważ nie miał w sobie nafty, nie czynił pewnego skutku, użyłem zamiast elixiru samęj jednę nafty i otrzymałem wypadek następujący: Nafta biała, czyli właściwiej mówiąc nafta czerwona, brana w wodce, w dzie lub w infuzyi ziół aromatycznych, w dozie od 6 do 12 albo nawet 15 kropel, zatrzymuje natychmiast biegunkę, która poprzedza, częstokroć bez rżnięcia, zupełne rozwinięcie choroby. Ta biegunka wycieńcza niekiedy w ciągu kilku godzin chorego do takiego stopnia, że z trudnością można było rysy jego rozpoznać. Cholera objawiała się prawie u wszystkich co mieli biegunkę, a nie uciekali się do nafty.

„Używałem również nafty w razach, kiedy cholera była zupełnie rozwinięta, i na dwunastu osobach kilka już całkiem jest uleczonych, a inne każą spodziewać się rychłego i zupełnego wyzdrowienia. Skuteczność nafty również została sprawdzona przez D-ra Hodziwskiego, głównego Lekarza oddziału Dağestańskiego, który doświadczył jej na sobie samym, i przez P. Wieprickiego, Chirurgę batalionowego pólku Erywańskiego karabinierów. Żałujemy wszyscy, że w epoce największego natężenia cholery w obozie, mieliśmy nader małą ilość nafty, tak, iż trzeba było liczyć ją na krople. Ażeby zapobiedz wszelkiemu niezrozumieniu, muszę dodać, że nafta, której używaliśmy, znana jest w handlu pod imieniem nafty białej; ci co mają jej używać, nie powinni zapominać różnicy, jaka zachodzi między tą naftą, która jest czerwona i naftą całkiem białą i oczyszczoną, przedającą się w aptekach.“

W i l ь н о.

Dnia 2-go Września, umarł tu z powszechnym żalem, mając wieku lat 76, były Wileński Cywilny Gubernator, Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler Orderu Św. Anny 2-jej klasy brylantami ozdobionego, Piotr Horn.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Н І Е М С У.

ICH CESARSKIE WYSOKOŚCI NASTĘPCA CESARZEWIC I WIELKA KSIĘŻNA CESARZEWNA, którzy przybyli do Sztutgardu dla obchodzenia tam dnia Imienia, przypadającego 30 sierpnia, raczyli udać się zamtąd do Baden, dla odwiedzenia Wielko-Księżęcego Dworu. (Jour. de St. Pet.)

А В С Т Р І Я.

Wiedeń, 13 września.

Niedawno w *Frankfurter Ober-Postamts-Zeitung* umieszczona była wiadomość, jakoby Cesarzowa Maria Ludwika, Księżna Parmy, z powodu osłabionego zdrowia, chciała złożyć całkiem swe rządy i zamieszkać w Austrii. Wiadomość ta zdaje się być bezzasadną.

— Podług wiadomości z Medjolanu, ogłoszonych w *Dostarczyczu Austriackim*, zaszły tam w ostatnich dniach (5 do 8) zaburzenia, powodem do których był uroczysty wjazd na stolicę tawecznego Arcybiskupa. Zresztą, dzięki energicznemu środkom, użytym przez policję i żandarmerów, spokojność przywróconą została i wielu przywódców rozruchu uwięziono. Życia nie utracił nikt, prócz jednego człowieka, uduszonego w natłoku. Przeciwno obwinionym przedsięwzięto śledztwo sądowe.

— Князь Меттерних не оставит уже нынѣ Вѣны, какъ прежде предполагалъ, по причинѣ предстоящихъ сложныхъ занятій.

— Старецъ и конференцъ-министръ графъ Коловратъ опасно заболѣлъ въ своемъ имѣннѣ, въ Богеміи.

— Окончательное устройство Кракова, какъ главнаго города западной Галиціи, и преобразование мѣстныхъ начальствъ, послѣдуютъ съ 1-го Января 1848 г.

Франція.

Парижъ, 15 Сентября.

Вчера происходило въ Сенъ-Клу опять засѣданіе совѣта министровъ, въ присутствіи Короля. На этомъ засѣданіи находились министры: Гизо, Дюшатель, Геберъ, Сальванди, Трезель, Жайръ и герцогъ Монтебелло. Прежде того Король принималъ Королеву Христину и князя Рианзареса. Въ Воскресенье, вечеромъ, было гуляніе въ паркѣ Сенъ-Клу, при многочисленномъ стеченн народа. Принцы: Жуэвильскій и Монпансьерскій, послѣ обѣда прогуливались пѣшкомъ съ супругами своими. Герцогъ Немурскій только вчера возвратился изъ Компиенскаго лагеря въ замокъ Сенъ-Клу. При крещенн герцога Гиза, герцогъ Немурскій былъ восприимникомъ отъ имени герцога Салернскаго. Въ находящійся въ Парижѣ минне ры, канцлеръ и великій референдарій палаты перовъ, герцога Броли и г-нъ Бартъ, по случаю крещенн герцога Гиза, приглашены были къ Королевскому столу.

— Въ *Union Monarchique* пишутъ: „Можемъ увѣрить, что лордъ Пальмерстонъ дѣйствуетъ совершенно заодно съ совѣтниками Королевы Изабеллы, къ уничиженно Саличскаго закона о престолонаслѣднн, т. е. чтобы при нынѣшнемъ министерствѣ представить новымъ Кортесамъ проектъ закона объ измѣненн порядка наслѣднн Испанскаго престола. Лордъ Пальмерстонъ, говоритъ, объявилъ, что спокойствіе Испанн тогда только будетъ упрочено, когда женская линія исключена будетъ отъ престолонаслѣднн, если Королева Изабелла не будетъ имѣть дѣтей мужскаго пола. Въ такомъ случаѣ Испанская корона досталась бы Донъ Франциску де Паула, или наслѣдникамъ его мужскаго пола.“

— Здѣшнія газеты наполнены сегодня извѣстїями о безпокойныхъ движеннхъ въ Генуѣ, Ливорно, Миланѣ, Мессинѣ, Реджіо и проч., но не сообщаютъ ни одного достовернаго факта, который былъ бы важенъ въ политическомъ отношенн. На марсельской биржѣ носился третьяго дня слухъ, будто-бы Англичане сдѣлали высадку въ Анконѣ.

— Въ длинной статьѣ объ италійскихъ дѣлахъ, *Journal des Débats* представляетъ, какъ необходимо Пию IX-му порядокъ и миръ для обезпеченн успѣха великаго предпрїятн, съ которымъ Папа хочетъ соединить свое имя. Въ редакцію этого журнала пишутъ изъ Рима, что волненн, произведенное послѣдними происшествїями, мало-по-малу утихло, и что, благодаря энергическому содѣйствию, оказанному Папѣ новымъ статсъ-секретаремъ, Римскимъ губернаторомъ, національною гвардіею и вообще всею умѣренной партїею, правительство получило опять перевѣсъ, который, вѣроятно, останется за нимъ навсегда. Напротивъ, *Journal des Débats* сильно порицаетъ мятежныя выходки въ Луккѣ и Ливорно. „Эти извѣстїя очень огорчили насъ“, говоритъ министерскій журналъ. „Мы надѣялись, что Италїанцы, отказавшись отъ прежнихъ заблужденн, обратятъ свои усилїя на законныя и мирныя улучшенн и никогда больше не стануть пытаться силою вынуждать отъ правителей уступокъ, которыя лишь тогда могутъ быть прочными, когда основаны на взаимномъ согласнн между правительствомъ и народомъ. Принуждать правительство слѣдовать однимъ желаннмъ взволнованнаго народа значить пролагать дорогу революціямъ и снова начинать пагубныя попытки, которыя не должны бы забавлять по ту сторону Альповъ.“

— Въ Мониторѣ принуждены теперь почти каждый день опровергать подозрительныя предположенн оппозиціонныхъ газетъ о разныхъ отрасляхъ управленн. Вчера, два объявленн его были направлены противъ газетъ *Siècle* и *Courrier Français*, которыя распространили ложныя слухи о чиновникахъ военнаго министерства и о противузаконномъ отдачн денегъ взаимны купцамъ.

— Хіаже Меттерних не опусеи już teraz Wiednia, jak był zamierzyl, a to z powodu nawalu zatrudnien.

— Cesarski Minister Stanu i konferencyj, Hr. Kollowrat, niebezpiecznie zachorował w dobrach swych, w Czechach.

— Ostateczne urządzenie Krakowa, jako stolicy zachodnio galicyjskiego gubernium, oraz organizacja władz miejscowych, ma nastąpić w d. 1 stycznia 1848 r.

Франція.

Парижъ, 15 września.

Wczoraj znowu odbyła się w St. Cloud rada ministrów, pod prezydencją Króla. Obecni byli Ministrowie: Guizot, Duchatel, Hebert, Salwandy, Trezel, Jayr i Xiąże Montebello. Królowa Krystyna i Xiąże Riannares mieli wprzód u Króla posłuchanie. W Niedzielę, wieczorem, dawany był festyn w zwierzyncu St. Cloud, przy wielkim natłoku ludu. Xiążęta: Joinville i Montpensier, po obiedzie, przechadzali się ze swemi małżonkami po zwierzyncu. Xiąże Nemours powrócił dopiero wczoraj z obozu pod Compiègne do St. Cloud. Przy chrzcie Xiącia Guise, Xiąże Nemours zastępował, jako ojciec chrzestny, Xiącia Salerno. Wszyscy znajdujący się w Paryżu Ministrowie, Kanclerz i Wielki Referendarz Izby Parów, Xiąże Broglie i P. Barthe, z okoliczności chrztu Xiącia Guise, obiadowali u Krolewskiego stołu w St. Cloud.

— *Union monarchique* donosi: „Możemy zapewnić, że Lord Palmerston w zupełnym jest porozumieniu z doradcami Królowej Izabelli, aby prawo salickie dla jej potomstwa uchylić, t. j. przy teraźniejszym ministerstwie, nowym Kortezem przedstawić prawo, zmieniające następstwo tronu w Hiszpanii. Lord Palmerston miał oświadczyć, że pokój w Hiszpanii wtenczas dopiero będzie zapewniony, kiedy linia żeńska wyłączoną zostanie od następstwa tronu, w razie, jeśli Królowa Izabella nie będzie miała potomstwa płci męskiej. W takim przypadku korona dostałaby się Franciszkowi de Paula, lub jego potomkom płci męskiej.“

— Dzienniki tutejsze napełnione są dzisiaj wiadomościami o niespokojnych poruszeniach w Genui, Livorno, Medyolanie, Messynie, Reggio, i t. d.; lecz nie donoszą żadnego wiarogodnego faktu, któryby był ważnym pod względem politycznym. Na giełdzie w Marsylii krążyła pogłoska, że Anglicy wylądowali w Ankonie.

— W długim artykule o sprawach włoskich, *Journal des Débats* dowodzi, jak konieczną jest rzeczą Piusowi IX porządek i pokój, dla zapewnienia powodzenia wielkiemu przedsięwzięciu, z którym Papież pragnie połączyć swe imię. Do redakcyi tego dziennika piszą z Rzymu, że wzburzenie umysłów, z powodu ostatnich wypadków, powoli ustało, i że dzięki energicznemu spóldziałaniu, jakie okazali Papieżowi, nowy Sekretarz Stanu, Pro-Gubernator Rzymu, gwardya narodowa, i w ogółności cale umiarkowane stronnictwo, rząd otrzymał znowu przewagę, która zapewne nazawsze przy nim zostanie. Przeciwnie, *Journal des Débats* mocno nagania buntownicze rozruchy w Lucee i Livorno: „Te wiadomości wiele nas zasmuciły“ powiada ów dziennik ministerjalny. „Spodziewaliśmy się, że Włosi, zrzekłszy się uprzednich marzeń, zwrócą swoje usiłowania ku prawym i pokojem tchnącym ulepszeniom i nigdy kusieć się nie będą o wymuszenie orężem od władców swych powłaości, które wówczas dopiero będą mogły być pożytecznymi, kiedy się będą opierały na wzajemnym porozumieniu między rządem i narodem. Zmuszać rząd, aby słuchał samych tylko życzeń wzburzonego ludu, znaczy torować drogę rewolucyom i znowu rozpoczynać zgubne doświadczenia, którychby nie powinni zapominać nasi za-Alpejscy sąsiedzi.“

— W *Monitorze* muszą teraz prawie codzień zbić podejrzliwe przypuszczenia gazet opozycyjnych względem różnych wydziałów zarządu. Wczoraj dwa jego oświadczenia były skierowane przeciw dziennikom *Siècle* i *Courrier Français*, które puściły w obieg fałszywe pogłoski o urzędnikach ministerstwa wojny i o nieprawym przez nich pożyczeniu pieniędzy kupcom.

— Вчера скончался губернаторъ Дома Инвалидовъ, маршалъ Удино, герцога Реджо. Слышно, что маршалъ Бюжо, въ случаѣ, если не захочетъ принять должности военнаго министра, будетъ назначенъ, на мѣсто умершаго маршала Удино, великимъ канцлеромъ ордена Почетнаго Легиона.

— Принцъ Сиракузскій, братъ Короля Неаполитанскаго, прибылъ со свитою въ Бордо, куда также прибыли сыновья Египетскаго наместника: Ахмедъ-бей, Измаиль-бей и Селимъ-бей.

— Изъ Оттави прибылъ въ Брестъ корабль *Meurthe*. Съ этимъ кораблемъ получено собственно-ручное письмо оттаитскихъ начальниковъ къ капитану Брюа, по случаю принятія Королевою Помаре покровительства Франціи, а равно собственно-ручное письмо Королевы къ Королю французскому въ коемъ она доноситъ о семь.

16 Сентября.

Вчера, до полудня, Луиза Депортъ была допрашиваема слѣдственнымъ судьей, Г. Брюссе. Она подверглась судорожному припадку, когда узнала, что герцогъ Праденъ отравленъ и померъ. Она дѣйствительно только вчера получила извѣстіе объ этой печальной кончинѣ герцога.

— Въ газетѣ *Patrie* пишутъ: „Увѣряютъ, что одинъ изъ приближенныхъ Эспартеро проѣхалъ въ прошедшій Понедѣльникъ черезъ Парижъ въ Лондонъ, дабы убѣдить бывшаго регента къ скорѣйшему возвращенію въ Мадридъ, гдѣ новые министры ждутъ его съ нетерпѣніемъ.“ Въ *Gazette de France* присовокупляютъ, что это былъ генералъ Липажъ.

— Въ Гардскомъ департаментѣ открыта подписка для сбора приношеній на уплату денежной пени наложенной на Г. Теста. Въ журналахъ порицаютъ этотъ поступокъ.

— Въ Алжирскомъ Монитерѣ отъ 10-го с. м. пишутъ: „Съ запада получены неблагоприятныя донесенія о положеніи дѣлъ въ Мароккѣ. Сообщенія между Тазомъ и Ушдою почти вездѣ прерваны; это доказываетъ, что въ этой странѣ все еще продолжаются безпорядки и волненія. Однако, если бы между эмиромъ и Мароккскимъ Султаномъ произошло рѣшительное сраженіе, то извѣстіе о томъ достигло бы уже до нашихъ границъ. Въ Алжирѣ все спокойно. Въ восточной сторонѣ шеикъ Бу-Аокасъ съ небольшими силами разсѣялъ скопища шерифа Мулея. Это служитъ наилучшимъ доказательствомъ расположенія къ намъ Арабовъ, кои сами стараются укротить непріязненныя покушенія.“

— На сихъ дняхъ происходили нѣкоторые безпорядки въ Улицѣ Сентъ-Оноре; въ *Gazette des Tribunaux* извѣщаютъ, что пятая часть людей, арестованныхъ во время этихъ безпорядковъ, были иностранцы, и что ихъ тотчасъ отвезли, подъ прикрытіемъ, за границу.

— Здѣшніе оружейники и продавцы оружія вновь получили повелѣніе въ точности исполнять прежнія постановленія, въ слѣдствіе которыхъ они должны имѣть въ своихъ лавкахъ очень мало оружія и хранить его такъ, чтобы во время бунта нельзя было овладѣть имъ.

А Н Г Л І Я.

Лондонъ, 11 Сентября.

Изъ Эдинбурга сообщаютъ: На дняхъ въ Голейрудскомъ дворцѣ произведено было избраніе 16-ти шотландскихъ лордовъ, кои будутъ засѣдать въ новомъ парламентѣ. За исключеніемъ Виконта Арбутнота и лорда Релъ, на мѣста коихъ поступили лордъ Эльфинтонъ и лордъ Ролло, всѣ прочіе вновь избраны.

— Въ *Times* напечатано: Всѣ извѣстія полученныя нами изъ Парижа, согласны въ томъ, что французское правительство давно уже не находилось въ столь затруднительномъ положеніи какъ нынѣ, по поводу перемѣны положенія испанскихъ дѣлъ, угрожающей потерей плодовъ столькихъ жертвъ и усилій, и именно въ минуту ихъ собиранія. И въ самомъ дѣлѣ, всякій, безпристрастно смотрящій на тамошнія событія, можетъ быть убѣжденъ въ томъ, что новый испанскій кабинетъ вскорѣ уступитъ свое мѣсто прогрессистскому министерству подъ начальствомъ Эспартеро.

— Въ *Sunday-Times* напечатана статья, въ которой сказано: „Знаемъ изъ достовѣрнаго источника, что дѣятельно, но совершенно тайно занимаются вербованіемъ большаго числа ремесленниковъ для нашихъ ар-

— Marszałek Oudinot, Xiążę Reggio, Gubernator domu Inwalidów, wczoraj zakończył życie. Słychać, że Marszałek Bugeaud, w razie, jeżeli nie zechce przyjąć urzędu Ministra wojny, mianowany będzie, w miejsce Marszałka Oudinot, Wielkim Kanclerzem orderu legii honorowej.

— Xiążę Syrakuzy, brat Króla Neapolitańskiego, z orszakiem, przybył do Bordeaux, jako też Ahmed-Bey, Ismail-Bey i Selim-Bey, synowie Mehmeda-Ali, Wice-Króla Egiptu.

— Z Otahiti przybył do Brest okręt *Meurthe*. Przywiózł on własnoręczne listy pisane przez naczelników Otahitskich do Gubernatora Bruat, z powodu przyznania protektoratu francuzkiego przez Królowę Pomarch, oraz list własnoręczny tej Królowej do Króla Francuzów, donoszący o jej poddaniu się.

Dnia 16 września.

Wczoraj przed południem przesłuchana została przez Sędziego instrukcyjnego Broussais, panna de Luzy Desportes. Dostała konwulsyj nerwowych, gdy się dowiedziała o otruciu i śmierci Xięcia Prashin. Rzeczywiście wczoraj dopiero powzięła pierwszą wiadomość o smutnym końcu Xięcia.

— *Patrie* donosi: „Zapewniono nas, że jedna z osób zaufanych Esparterego przejeżdżała w Pouiedziałek przez Paryż do Londynu, aby nakłonić Ex Rejenta, iżby jak najprędzej powracał do Madrytu, gdzie go z niecierpliwością nowe ministerstwo oczekuje. Gazeta Francuzka dodaje, że osobą tą był Jeneral Linage.

— W departamencie Gard otworzoną została składka na pokrycie kary pieniężnej, na P. Teste nałożonej. Dzienniki oburzają się bardzo podobnym postępowaniem.

— *Monitor Algierski* z d. 10-go b. m., zawiera co następuje: „Kuryer z Zachodu przywiózł niepomysłne wiadomości o stanie spraw w Marokko. Związki między Tazą i Uszą prawie wszędzie są przerwane, co służy za dowód, iż w owym nieszczęśliwym kraju istnieje jeszcze nieporządek i przesilenie. Jednakże, mimo tego wzburzenia, wiadomość o stanowczej walce między Emirem i Cesarzem doszłaby już do naszych granic, gdyby podobna walka miała miejsce. Algierya cieszy się ciągłą spokojnością. Na wschodzie, Szeik Bu Aokas z małemi siłami rozproszył bandy zebrane przez Szeryfa Muleya. Nic lepiej nie pokazuje naszego wpływu, jak owe pokromienie zaburzeń przez samychże Arabów.

— W tych dniach zaszły niespokojności na ulicy St. Honoré. *Gazette des Tribunaux* donosi, że piąta część arestowanych wicherzycieli była złożona z cudzoziemców, których natychmiast wywieziono pod eskortą za granicę.

— Tutejsi ruśnikarze i handlujący bronią, otrzymali znowu rozkaz, aby ze wszelką ścisłością wypełniali poprzednie zalecenia rządu, w skutku których, powinni utrzymywać w swoich sklepach małą tylko ilość broni, i chować ją tak, iżby w chwili zaburzeń, wicherzyciele nie mogli jej dostać.

А Н Г Л І Я.

Лондонъ, 11 września.

Z Edynburga piszą: W przeszłą Srodę odbyły się w pałacu Holyrood wybory 16 Parów Szkockich, którzy zasiadać będą w nowym Parlamencie. Wyjawszy Wice-Hrabiego Arbutnott i Lorda Reay, którzy są zastąpieni przez Lorda Elphinton i Lorda Rollo, wszyscy inni zostali na nowo wybrani.

— W *Times* czytamy: Wszystkie wiadomości, które otrzymujemy z Paryża, zgadzają się w tém, że rząd francuzki od dawna nie znajdował się w tak kłopotliwym położeniu jak teraz, z powodu obrotu interesów hiszpańskich, grożącego utratą owocu tylu poświęceń i usiłowań, właśnie w chwili jego zerwania. Jakoż każdy jasno widzący rzeczy, zdaje się być przekonany, że nowy gabinet hiszpański wkrótce zastąpiony zostanie przez ministerstwo progressistowskie z Espartnerem na czele.

— W *Sunday-Times* umieszczono artykuł, w którym powiedziano: Wiemy z wiarogodnego źródła, że czynnie, chociaż tajemnie, rząd trudni się załatwianiem wielkiej liczby rzemieślników dla naszych arsenatów. Ciesle i inni

сеналовъ. Плотники и другіе ремесленники нанимаются, за шиллингъ экстренной платы каждый вечеръ, съ тѣмъ, чтобы они обучались, три раза въ недѣлю, дѣйствительной службѣ. Ихъ увѣряютъ, что тѣ, которые заебрутся, получать со временемъ постоянное мѣсто, между тѣмъ какъ прочимъ, не соглашавшимся вступить въ службу, ничего не общаютъ. Всѣ понимаютъ значеніе этихъ обѣщаній, и большая часть соглашается на условія. Разумѣется, было бы прежде-временно рѣшать уже теперь вопросъ, противъ кого направлены всѣ эти приготовления; но честолюбіе Франціи, положеніе дѣлъ въ Испаніи и въ Португаліи, движенія войскъ въ Италіи, междоусобная война, угрожающая Швейцаріи, все это суть вопросы, которые легко могутъ побудить Англію къ интервенціи. — Мы должны присоветовать, что съ нѣкотораго времени производились въ недоступныхъ для публики мѣстахъ и въ присутствіи высшихъ артиллерійскихъ офицеровъ, многочисленные опыты съ снарядами, и что редакторы газетъ просили не упоминать объ этихъ опытахъ. Еще недавно производили, въ Саутидѣ, разные опыты съ конгревовыми ракетами, улучшенными Г. Галемъ и примѣненными преимущественно къ дѣйствию съ кораблей.“

Италія.

Римъ, 2 Сентября.

Во вчерашнемъ номерѣ *V lancia* сообщаютъ, что въ полученномъ недавно изъ Вѣны отвѣтѣ къ Священному Престолу, Е. В. Императоръ изъявляетъ свое сожалѣніе о дурномъ впечатлѣніи, произведенномъ на Его Святѣйшество послѣдними Феррарскими событіями. Е. В. вовсе не думалъ вторгнуться въ чужія владѣнія, но воспользовался только принадлежащимъ ему правомъ, представленнымъ ему въ частю упоминаемой 103-й статьѣ акта Вѣнскаго конгресса; Е. В. никогда не имѣлъ намѣренія занимать какой либо части Церковной Области, въ которую онъ ни въ какомъ случаѣ не послалъ бы войскъ, безъ приглашенія верховной главы церкви.

— Три Англійскіе военные корабли, „Альбионъ“, „Родней“ и „Вангардъ“, явились недавно въ Анконской гавани, и бросили тамъ якорь.

— Кардиналъ Ламбускини пріѣхалъ сюда сегодня, въ три часа по полуночи, изъ Чивитавеккіи. Графъ Пьеръ Ферретти отпирался къ нему на встрѣчу до Форди-Гвиды.

— Постройку разрѣшенныхъ Папою двухъ желѣзныхъ дорогъ, приняла на себя два общества; одно имѣетъ капиталъ въ 92,000, а другое въ 1,100,000 скуди.

— Есть разные способы гнать человѣка, — жертвою совершенно новыхъ происковъ сдѣлался Чичераккіо. Этой простой городекой обыватель, которому послѣдніи событія подали случай столкнуться съ высшими лицами, но который никогда не думалъ перешагнуть предѣловъ своего состоянія, съ нѣкотораго времени получаетъ со всѣхъ сторонъ письма, съ приглашеніемъ, чтобы онъ предупредилъ возрастающее зло, и благородными своими совѣтами поддерживалъ общественное благосостояніе, при же, чтобы по великаго рода частнымъ дѣламъ ходатайствовалъ въ полиціи, въ статсекретаріатѣ, и даже у Папы. Въ письмахъ этихъ именуется его Его Высокопревосходительствомъ и не щадятъ никакой лести. Для предотвращения этихъ насмѣшекъ и нахальствъ, наскучившій ими Чичераккіо велѣлъ обнародовать отъ своего имени, во вновь издаваемой газетѣ *Speranza*, посвященной преимущественно національной гвардіи: что онъ всегда былъ и есть простой лишь горожанинъ, на титулы не имѣетъ никакихъ притязаній, и что ко всѣмъ этимъ господамъ, за коихъ онъ долженъ хлопотать, по ихъ просьбамъ, не имѣетъ никакого дѣла; и потому просить, чтобы его избавили отъ такихъ возваній, приобревша однако, что онъ всегда готовъ доставить помощь тамъ, гдѣ можетъ. Очевидно, что враги успеха въ насмѣшкѣ уговорили коварнымъ образомъ множество лицъ, чтобы этому благомыслителю другу народа досаждали такимъ образомъ, полагая при семъ что лестью быть можетъ успѣютъ свести съ ума.

ремесленники нанимаются, за одинъ шиллингъ надзвычайнѣйшей заработной платы на день, зъ warunkiem, aby się po trzy razy w tygodniu, w czynnej służbie ćwiczyli. Zapewniają ich, iż ci, którzy zaciągnięci zostaną, otrzymają z czasem stałe miejsce, kiedy przeciwnie innym, niezgadającym się wejść do służby, nie wcale nie obiecują. Wszyscy pojmują znaczenie tych obietnic i większa część zgadza się na warunki. Ma się rozumieć, że byłoby rzeczą przedwczesną rozwiązywać zagadkę, przeciw komu są wymierzone takowe przygotowania; ale дума Францй, stan interesów w Hiszpanii i w Portugalii, poruszenia wojsk we Włoszech, wojna domowa grożąca wybuchaniem w Szwajcaryi, są to pytania, które łatwo mogą skłonić Anglię do interwencji. Winniśmy dodać, że od niejakiego czasu czynione były w miejscach, dla publiczności niedostępnych, i w obec wyższych oficerów artylleryi, liczne doświadczenia z różnemi aparatami wojennymi, i że redaktorów gazet proszono nie czynić wzmianki o tych doświadczeniach. Niedawno także wykonano w Southtide, różne doświadczenia z racami Kongrewskimi, ulepszonemi przez P. Hall, i zastosowanemi mianowicie do działania z okrętów.“

Въ о о в у.

Рzym, 2 września.

W numerze wczorajszym gazety *Bilancia* czytamy, że w nadesłanej niedawno z Wiednia odpowiedzi na notę Jego Świątobliwości, Cesarz Austryacki wynurza swoje ubolewanie z powodu nieprzyjemnego wrażenia, jakie sprawiły na Jego Świątobliwości ostatnie wypadki w Ferrarze. Jego Cesarzka Mość bynajmniej nie miał zamiaru wdziierać się do cudzych posiadłości, lecz użył tylko należnego sobie prawa, zapewnionego mu tylekroć wzmiankowanym 103 artykułem aktu kongressu Wiedeńskiego. Jego Cesarzka Mość nie myślał nigdy zabierać jakiegokolwiek części Państwa Kościelnego, do którego w żadnym przypadku nie posłałby wojsk swoich, nie będąc do tego wezwany przez samego Papieża.

— Trzy angielskie okręty wojenne, *Albion, Rodney i Vanhard*, ukazały się niedawno w porcie Ankonskim i tam zarzuciły kotwicę.

— Kardynał Lambruschini, przybył onegdaj w nocy o godzinie 3-iej z Civitavecchia do Rzymu. Hrabia Pietro Ferretti wyjeżdżał na jego spotkanie aż do Fordi Guida.

— Dozwolonej przez Papieża budowy dwóch dróg żelaznych, podjęty się dwa towarzystwa, jedno z kapitałem 92,000 a drugie 1,100,000 skudów.

— Różne są sposoby prześladowania człowieka — ofiarą zupełnie nowej intrygi stał się Cicerocachio. Prosty ten obywatel miejski, któremu ostatnie wypadki podały sposobność zetknięcia się z wyższemi osobami, lecz który nie myślał nigdy przekroczyć granic sfery swego stanu, odbiera od niejakiego czasu ze wszzech stron listy, w których wzywają go, już to aby zapobiegł wzrastającemu złemu, i mądrą swoją radą wspierał pomysłowość ogólną, już to, aby we wszelkiego rodzaju sprawach prywatnych, wstąpił się do policji, do Sekretaryatu Stanu, a nawet do Papieża. W listach tych nadają mu tytuł Jaśnie Wielmożny i nie szczędzą najwyszukańszych pochlebstw. Dla zapobieżenia więc tym żartom i natręctwu, udręczony niemi Cicerocachio, kazał ogłosić w swoim imieniu, w nowo-wychodzącej gazecie *Speranza*, poświęconej szczególnie gwardji narodowej: że zawsze jest sobie tylko prostym obywatelem miejskim, do tytułów żadnej pretensyi nie rości, i że wszystkiemi temi panami, u których ma wyjednać łaski o które go proszą, niema nic do czynienia; uprasza zatem, aby go nadal od takich odozw uwolniono, dodając wszakże, iż zawsze gotów jest nieść pomoc, gdzie tylko może. Rzecz widoczna, że nieprzyjaciele postępu zrobili sobie żart, namówiwszy podstępnie mnóstwo osób, aby temu dobremu przyjacielowi ludu tym sposobem się naprzykrzali, lub też może pochlebstwem i głowę mu zawrócili.

Испания.

Мадридъ, 5 Сентября.

Министръ внутреннихъ дѣлъ, Г. Эскозуро, издалъ вчера къ политическимъ начальникамъ провинцій, слѣдующій циркуляръ:

„Такъ какъ Ея Королевское Величество изволила разрѣшить, чтобы министерскій совѣтъ предпринялъ соответственные мѣры для прекращенія злоупотребленій печати по предмету, касающемуся августѣйшей, свѣщенной и неприкосновенной личности Ея Величества, — поэтому министры опредѣлили слѣдующее: Ст. 1. Печатаніе и обнародованіе всякаго рода сочиненій и извѣстій, въ коихъ упоминается о домашней жизни Королевы или ея бракосочетаніи, воспрещается. — Ст. 2. Периодическое изданіе, дѣйствующее вопреки распоряженію вышеприведенной статьи, будетъ запрещено, и лишится денежной суммы, представленной въ обезпеченіе изданія; сочиненія, нарушающія сіе постановленіе, будутъ конфискованы, а издатель и типографъ подвержены уплатѣ денежнаго взыскація въ 60,000 реаловъ. — Ст. 3. Сіе наказаніе опредѣляется безъ ограниченія другихъ наказаній, узаконенныхъ за преступленія, совершенныя противъ королевской особы и ея семейства.“

— Нѣкоторые журналы изъявляютъ чрезвычайную радость по поводу возвращенія милости Эспартеро. Въ *Eco del Comercio* королевскому декрету предшествуютъ слѣдующія восклицанія, напечатанныя большими буквами: „Да здравствуетъ Королева! Да здравствуетъ Изабелла! и т. д.“ Въ этомъ же журналѣ сообщаютъ, что когда Королевы предложили для подписанія постановленіе, воспрещающее журналамъ разсуждать о личныхъ ея связяхъ, Ея Величество воскликнула: „Слава Богу! поняли мое сердце.“

— Нѣсколько уже дней какъ Король прекратилъ обыкновенныя посѣщенія своихъ братьевъ въ Мадридъ, и живетъ весьма уединенно въ Пардо.

— Завтра имѣеть послѣдовать обнародованіе постановленія, относительно немедленной продажи по-монастырскихъ имѣній.

— Говорятъ также объ уменьшеніи впускныхъ таможенныхъ пошлинъ, которое, какъ извѣстно, составляетъ постоянное стремленіе Мендизабала и цѣль естественнаго вмѣшательства Англіи.

Турція.

Константинополь, 27 Августа.

Католическіе Христіане въ Константинополь, совершили 22 Августа, (въ Воскресеніе), торжественный благодарственный молебень въ костелѣ св. Антонія, за спасеніе Папы Пія IX, отъ угрожавшей ему опасности въ Римѣ. Послѣ Божественной литургіи, пропѣтъ былъ торжественный гимнъ *Te Deum*, съ аккомпаниментомъ многочисленнаго и превосходнаго оркестра музыки, а вечеромъ устроена была блестящая иллюминація въ Перѣ. У входа въ костелъ св. Антонія, украшеннаго цвѣтами, а также соответствующими обстоятельству знаками и надписями, тѣсная внутренность коего не могла помѣстить и половины толпившагося народа, замѣчено было много Турковъ, заглядывавшихъ съ любопытствомъ во внутрь храма и Евреевъ, продававшихъ платки и другіе предметы съ изображеніемъ теперешняго Папы. Слышно также, что къ 28-му Августа, здѣшняя Еврейская синагога приготовляетъ особое торжество въ честь Пія IX.

— Въ Константинопольскомъ Вѣстникѣ отъ 21 го Августа, напечатано слѣдующее: „Сегодня ко всемъ губернаторамъ провинцій послано повелѣніе отобрать *exequatur* у греческихъ консуловъ, находящихся въ разныхъ гаваняхъ оттоманской имперіи; сверхъ сего черезъ мѣсяць греческимъ кораблямъ будетъ воспрещено плаваніе близъ береговъ, если до того времени греческое правительство не доставитъ требуемаго Портоу удовлетворенія.“

„Министръ иностранныхъ дѣлъ препроводилъ ноты къ посланникамъ иностранныхъ державъ съ увѣдомленіемъ объ этомъ постановленіи, основанномъ на отказѣ г-на Коветти въ удовлетвореніи, требуемомъ Портоу.“

Испания.

Мадридъ, 4 września.

Minister spraw wewnętrznych, P. Escosuro, wydał wczoraj do politycznych Naczelników prowincyj następujący okólnik:

„Ponieważ Jej Królewska Mość raczyła upoważnić Swą Radę Ministrów do przedsięwzięcia stosownych środków, aby przytłumić nadużycia prassy, o ile te ściągają się do jej dostojnej, uświęconej i nietykalnej osoby, przeto Ministrowie postanowili co następuje: Art. 1. Drukowanie i ogłaszanie wszelkich pism, w których jest mowa o prywatnem życiu Królowej lub o jej małżeństwie, albo o jej dostojnym małżonku królewskim, jest zakazane — Art. 2. Pismo peryodyczne, działające przeciw rozporządzeniu powyższego artykułu, będzie zwinięte i utracą złożeńa podług prawa kaucejapienięczną; gdyby zaś pismo ulotne działało przeciw powyższemu rozporządzeniu, będzie zabrane, a wydawca i drukarz podlegną karze pieniężnej 60,000 realow. — Art. 3. Powyższa kara wymierzona będzie bez ograniczenia innych kar, prawami zastrzeżonych, za przewinienia przeciw osobie królewskiej i jej familii.“

— Radość niektórych dzienników z powodu przywrócenia Esparterego do łask Królowej, jest nadzwyczajna. *Eco del Comercio* poprzedził dekret królewski następującymi, wielkimi literami wydrukowanymi wykrzyknikami: „Niech żyje Królowa! Niech żyje Izabella! i t. d.“ Tenże dziennik opowiada, że gdy Królowej przedłożono do podpisu dekret, zakazujący dziennikom rozprawiania o jej osobistych stosunkach, zawołała: „Dzięki Bogu! zrozumiełście moje serce.“

— Od kilku dni Król zaniechał zwykłego odwiedzania braci swoich w Madrycie, i żyje bardzo samotnie w Pardo.

— Jutro ma być ogłoszone postanowienie, nakazujące niezwłoczną sprzedaż wszystkich dobr klasztornych.

— Mówią także o znizeniu ceł wchodowych, tój stałej myśli Mendizabala i właściwego celu mieszania się Anglii.

Турція.

Konstantynopol, 27 sierpnia.

Katolicy Chrześciance w Konstantynopolu, odprawili d. 22 sierpnia, (w Niedzielę) świetne nabożeństwo w kościele św. Antoniego, na podziękowanie Bogu za uratowanie Papieża Piusa IX z grożącego mu niebezpieczeństwa w Rzymie. Po uroczystej mszy św., nastąpiło nie mniej uroczyste odśpiewanie *Te Deum*, przy towarzyszeniu liczonej i dobranej muzyki, a wieczorem świetna illuminacja w Pera. U wejścia do kościoła św. Antoniego, ozdobionego kwiatami, oraz stosownymi do okoliczności godłami i napisy, którego ciasny obręb nie mógł pomieścić połowy tłoczącej się rzeszy, widziano wielu Turków zagląających z ciekawością wewnątrz, oraz Żydów, sprzedających chustki i inne przedmioty z wizerunkiem teraźniejszego Papieża. Słychać także, że na dzień 28 sierpnia, żydowska synagoga tutejsza, gotuje osobną uroczystość na cześć Piusa IX.

— W *Kuryerze Konstantynopolitańskim* czytamy pod d. 21 sierpnia co następuje: „Wysłano dziś do wszystkich Gubernatorów prowincyi rozkaz odebrania *exequatur* Konsulom greckim, zawierzycielionym w różnych portach państwa Ottomańskiego; nadto, odąd za miesiąc wzbronioną będzie okrętom greckim żegluga nadbrzeżna, jeżeli do tego terminu rząd grecki nie udzieli żądanego przez Portę zadusyc-uczynienia.“

„Minister spraw zagranicznych przesłał noty do Posłów wielkich mocarstw z zawiadomieniem ich o tém postanowieniu, w skutek odmówienia przez P. Kolletti zadusyc-uczynienia żądanego przez Portę.“